

OBRAZLOŽENJE ZA ODREĐIVANJE PROTUCIKLIČKOG ZAŠTITNOG SLOJA KAPITALA ZA REPUBLIKU HRVATSKU

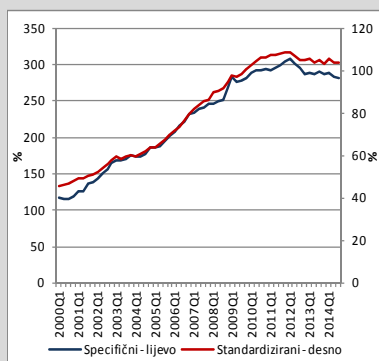
Odlukom o primjeni stope protucikličkog zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) započinje se s formalnim praćenjem sistemskih rizika cikličke prirode u Hrvatskoj, u skladu s novom regulativom i novim instrumentarijem, koji mogu negativno djelovati na financijsku stabilnost. Analitička ocjena tih rizika i referentnih stopa protucikličkog zaštitnog sloja kapitala će se u redovitim tromjesečnim intervalima objavljivati u Narodnim novinama i na mrežnim stranicama HNB-a, u skladu s odredbama Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013.). U skladu s člankom 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama, HNB objavljuje prvu stopu protucikličkog zaštitnog sloja kapitala pri čemu se oslanja na sljedeću analitičku interpretaciju¹:

Proces razduživanja privatnog sektora u Hrvatskoj nastavlja se i u drugoj polovici 2014. godine, posebice u sektoru kućanstava pod utjecajem nepovoljnih kretanja na tržištu rada i neizvjesnosti. Takva situacija u pravilu odgađa potrošnju dugotrajnih potrošnih dobara i ulaganja u nekretnine koje bi moglo generirati nova zaduživanja. U korporativnom sektoru se također primjećuje nastavak tendencije razduživanja čak i usprkos blago sniženim kreditnim standardima banaka.

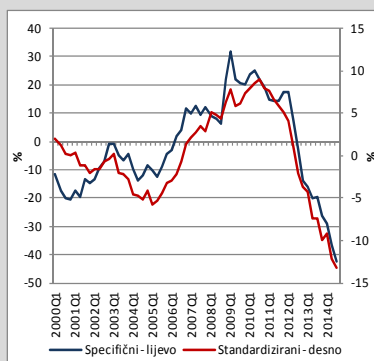
Posljedično se standardizirani omjer ukupnih kredita i BDP-a zadržao na razinama dosegnutim još u predkriznom razdoblju (navedeni omjer iznosi 104% u trećem tromjesečju 2014.). Jaz zaduženosti izračunat na temelju ovog omjera je negativan (-13%), što nedvosmisleno upućuje na činjenicu da trenutno ne postoje rizici od prekomjernog kreditiranja koji bi imali sistemske konsekvence na funkcioniranje financijskih tržišta s potencijalnim negativnim posljedicama na realna privredna kretanja, pa referentni pokazatelj tako iznosi 0%.

To potvrđuju i specifični pokazatelji relativne zaduženosti (temeljeni na užoj definiciji kredita koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija) koji su povijesno preciznije signalizirali ovakve poremećaje (Slike 1.-3.).

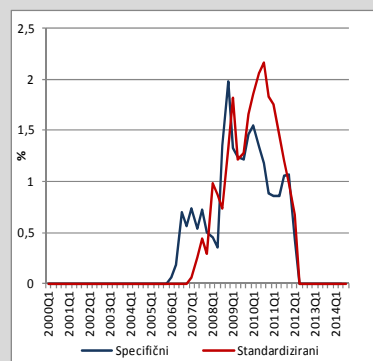
Slika 1. Relevantni omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda

Slika 2. Relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda (jaz)

Slika 3. Referentni pokazatelj

Izvor: HNB (tablice d1 i d5 za vremenske serije kredita); DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u)

¹ Za detaljnija metodološka pojašnjenja vidjeti Okvir 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost br. 13, VII 2014.

S obzirom na sve navedeno, Hrvatska narodna banka uvodi stopu protucikličkog zaštitnog sloja kapitala od 0%. Istodobno, valja istaknuti kako će HNB, u skladu sa svojom makrobonitetnom politikom, a slijedeći i preporuke ESRB-a², redovito pratiti evoluciju mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba privatnog sektora te na tromjesečnoj razini objavljivati referentne pokazatelje, odnosno stope protucikličkog zaštitnog sloja kapitala. U tome će se oslanjati i na sve druge relevantne informacije i indikatore koji bi ukazivali na rizike prekomjernog kreditiranja kao što su kretanje cijena na segmentiranim tržištima, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamika plasmana i monetarnih agregata i drugo, što je dostupno na mrežnim stranicama:

<http://www.hnb.hr/publikac/bilten/hbilten.htm>

---

² To se prije svega odnosi na Preporuke Europskog odbora za sistemske rizike od 18. lipnja 2014. o smjernicama za utvrđivanje stopa protucikličkog zaštitnog sloja (ESRB/2014/1), Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 April 2013 on intermediate objectives and instruments of macro-prudential policy (ESRB/2013/1) – trenutno dostupno samo na engleskom jeziku, Recommendation of the European Systemic Risk Board of 21 September 2011 on lending in foreign currencies (ESRB/2011/1) – trenutno dostupno samo na engleskom jeziku.